

PANEVĖŽIO MOKYMO CENTRO KRIZIŲ VALDYMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Krizių valdymo Panevėžio mokymo centre (toliau – Įstaigoje) tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) reglamentuoja krizių valdymą Įstaigoje, krizių valdymo komandos narių funkcijas, darbo organizavimą, institucijų bendradarbiavimą krizių metu.

2. Krizių valdymo tikslas:

2.1. užtikrinti, kad krizės įveikimo metu ugdymo procesas Įstaigoje vyktų įprasta tvarka arba kuo greičiau prie jos grįžtų;

2.2. užtikrinti krizės paveiktiems bendruomenės nariams reikiamos pagalbos teikimą.

3. Krizių valdymo Įstaigoje koordinatoriai, organizatoriai ir vykdytojai yra Įstaigos vaiko gerovės komisija (toliau – VGK), Įstaigos krizės valdymo komanda, PPT, kitos švietimo ir sveikatos sistemos įstaigos.

4. Šiame Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

4.1. **krizinė situacija** – situacija, kurią lydi didelis nerimas, įtampa, grėsmė, nesaugumas, pavojus, pasimetimas ir kt;

4.2. **krizė Įstaigoje** – netikėtas ir/ar pavojingas įvykis, sutrikdantis įprastą bendruomenės ar atskirų jos narių veiklą, emociškai sukrečiantis visą ar didesnę Įstaigos bendruomenės dalį. Krizinių situacijų pavyzdžiai – komplikuota netektis: bendruomenės nario mirtis dėl nelaimingo atsitikimo ar ligos, nelaimingas atsitikimas, susijęs su mirties grėsme Įstaigoje, susišaudymas Įstaigoje, gaisras Įstaigoje, įkaitų paėmimas, bendruomenės nario dingimas ir kt;

4.3. **krizės valdymas Įstaigoje** – veiksmai, kuriuos atlieka Įstaigos administracija, VGK, siekdama įveikti krizės sukeltas problemas ir teikti bendruomenei veiksmingą pagalbą. Krizių valdymas apima pagalbos organizavimą, Įstaigos bendruomenės (įskaitant tėvus) bei kitų institucijų informavimą, bendravimą su žiniasklaida, pasirūpinimą Įstaigos bendruomenės narių saugumu ir pan.;

4.4. **krizių valdymo Įstaigoje komanda (Įstaigos komanda)** – Įstaigoje nuolat veikianti krizių valdymą vykdanči komanda, kurią sudaro administracijos, švietimo pagalbos specialistų, mokytojų atstovai, turintys krizės valdymui būtinų gebėjimų;

4.5. **savižudybės grėsmė** – situacija, kai yra identifikuojamas asmuo, turintis ketinimų nusižudyti;

4.6. **intervencija** – orientuota į aktualių, dėl krizės kilusių, problemų sprendimą. Pagrindinis tikslas – padėti įveikti krizę tuo metu, kai ji išgyvenama – t.y. suteikti išgyvenančiam krizę žmogui emocinę paramą (palaikymą) ir reikiamą psichologinę, socialinę ar kitą pagalbą. Atliekant krizių intervenciją labai svarbu padėti išgyventi kilusią jausmų sumaištį, sudaryti galimybę išreikšti visus su kriziniiais išgyvenimais kilusius jausmus ir juos priimti. Tinkamai atlikta krizių intervencija mažina krizinių išgyvenimų intensyvumą, leidžia išgyventi krizinius jausmus ir taip padeda įveikti krizę.

4.7. **postvencija** – pagalba, teikiama krizę išgyvenusiems asmenims, siekiant greitesnio grįžimo į įprastą jiems gyvenimo ir funkcionavimo lygį. Daroma viskas, kad krizė netaptų chronišku išgyvenimu.

5. Visi pagalbą, įvykus krizei Įstaigoje – netikėtam ir/ ar pavojingam įvykiui, sutrikdančiam įprastą Įstaigos bendruomenės ar atskirų jos narių veiklą, emociškai sukrečiančiam visą ar didesnę Įstaigos bendruomenės dalį (toliau – krizė) – teikę specialistai turi laikytis

konfidencialumo, gauti ir teikti informaciją tiek, kiek būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas ir nepažeidžiant mokinio teisių ir teisėtų interesų.

III. KRIZIŲ VALDYMO ĮSTAIGOJE ORGANIZAVIMAS

6. Įstaigos komandos paskirtis – įvykus krizei Įstaigoje atkurti įprastą Įstaigos bendruomenės veiklą, užtikrinti Krizės paveiktiems bendruomenės nariams reikiamos pagalbos teikimą ir informuoti apie įvykį.

7. Įstaigos komanda sudaryta iš 7 narių. Įstaigos komandai vadovauja Įstaigos direktorius. Įstaigos komandą sudaro: Įstaigos komandos vadovas, narys atsakingas už psichologinės pagalbos organizavimą ir (ar) teikimą, narys, atsakingas už komunikaciją, narys, atsakingas už saugumą, ir narys, atsakingas už pirmos pagalbos organizavimą. Įstaigos komandos vadovo, nario, atsakingo už psichologinės pagalbos organizavimą ir (ar) teikimą, ir nario, atsakingo už komunikaciją, funkcijas turi atlikti skirtingi asmenys.

8. Įstaigos komandos nariais skiriami krizės valdymui būtinų gebėjimų, tai yra komunikacijos, bendradarbiavimo, komandinio darbo, konfliktų sprendimo, savižudybės ir savižalos rizikos atpažinimo įgūdžių turintys Įstaigos administracijos darbuotojai, mokytojai ir / ar pagalbos mokiniui specialistai (specialusis pedagogas, socialinis pedagogas, psichologas). Įstaigos komandos nariai gali būti ir VGK nariais. Įstaigos komandos sudėtį tvirtina Įstaigos vadovas.

9. Įstaigos komanda krizės valdyje atlieka šias funkcijas:

9.1. kartu su VGK parengia preliminarų krizės valdymo veiksmų planą, kuriame numato krizės valdymo veiksmus (toliau – krizės valdymo veiksmų planas) (priedas Nr.1);

9.2. įvykus krizei informuoja Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos atsakingą asmenį ir konsultuojasi su psichologinės pagalbos teikėju (-ais), peržiūri preliminarų krizės valdymo veiksmų planą pritaikant jį esamai krizės situacijai ir įvertinant Įstaigos turimus vidinius psichologinei pagalbai reikalingus resursus, esant būtinybei, išskviečia psichologinės pagalbos teikėją (-us), reguliariai aptaria esamą krizės situaciją ir tolesnius krizės valdymo veiksmus. Pasikeitus aplinkybėms priima sprendimą:

9.2.1. koreguoti krizės valdymo veiksmų planą;

9.2.2. sustabdyti krizės valdymo veiksmus. Sustabdžius krizės valdymo veiksmus aptaria krizės valdymo eigą ir numato postvencinius veiksmus.

10. Įstaigos komandos narių funkcijos:

10.1. Įstaigos **komandos vadovas**:

10.1.1. numato, kad, nesant kurio nors Įstaigos komandos nario, jo funkcijoms krizės valdyje atlikti būtų paskirtas kitas Įstaigos darbuotojas;

10.1.2. vadovauja Įstaigos komandos darbui;

10.1.3. inicijuoja Įstaigos komandos posėdžius krizės valdymo klausimams svarstyti. Įstaigos komandos posėdžiai krizės valdymo organizaciniams klausimams, Įstaigos komandos narių funkcijoms krizės valdyje pasiskirstyti, preliminariam krizės valdymo veiksmų planui sudaryti, planuoti dalyvauti kvalifikacijos tobulinimo renginiuose, pasidalinti patirtimi ir kita) aptarti organizuojami pagal poreikį, bet ne rečiau kaip 1 kartą per metus;

10.1.4. užtikrina, kad Įstaigos komandos nariai įgytų krizės valdymo kompetencijų ir nuolat (ne rečiau kaip kartą per metus po 4 akademinės valandas) tobulintų kvalifikaciją šioje srityje;

10.1.5. užtikrina, kad Įstaigos komandos nariams dalyvaujant krizės valdymo veikloje būtų paskirti asmenys jų tiesioginiam darbui dirbti;

10.1.6. įvykus krizei, susisiečia su nukentėjusio asmens artimaisiais ir (ar) policija, patikslina krizės faktus, aptaria su asmens artimaisiais, kokia informacija apie krizę bus pateikta Įstaigos bendruomenei (Įstaigos administracijai, mokytojams, mokiniams, mokinių tėvams (globėjams, rūpintojams);

10.1.7. krizės metu nedelsiant sušaukia ir informuoja apie krizę Įstaigos komandą ir VGK;

10.1.8. informuoja Įstaigos administraciją ir mokytojus apie krizės valdymo

organizavimo veiksmus ir pateikia informaciją apie krizę Įstaigos darbuotojams, užtikrina, kad mokytojai nedelsiant (ne vėliau kaip kitą ugdymo dieną) vienu metu, mažoms mokinių grupėms (klasėse) praneštų informaciją apie krizę. Esant poreikiui, pateikia informaciją žiniasklaidai;

10.1.9. mokinio ir (ar) Įstaigos darbuotojo mirties atveju, pasirūpina, kad jo asmens duomenys būtų pašalinami iš žurnalų, sąrašų, kompiuterių ir kita; mirusiojo daiktus perduoda artimiesiems;

10.1.11. iškvietus psichologinės pagalbos teikėją (-us), informuoja Įstaigos savininko teises ir pareigas įgyvendinančią instituciją.

10.2. narys, atsakingas už psichologinės pagalbos organizavimą ir (ar) teikimą:

10.2.1. įvykus krizei, vertina situaciją Įstaigoje (labiausiai krizės paveiktus Įstaigos bendruomenės narius, bendrą Įstaigos bendruomenės mikroklimatą, psichologinės pagalbos teikimo poreikį) ir Įstaigos vidinius resursus, reikalingus psichologinės pagalbos teikimui;

10.2.2. bendradarbiaudamas su Įstaigos savininko teises ir pareigas įgyvendinančia institucija organizuoja psichologinės pagalbos Įstaigos bendruomenei teikimo priemones (teikėjus, patalpas, laiką);

10.2.3. labiausiai krizės paveiktiems Įstaigos bendruomenės nariams siūlo psichologinę pagalbą ir (ar) teikia informaciją apie psichologinės pagalbos teikėją (-us) ir (ar) teikia psichologinę pagalbą Įstaigos bendruomenės nariams (rengia pokalbius su Įstaigos bendruomenės nariais, konsultuoja Įstaigos bendruomenės narius individualiai ar grupėmis);

10.3. narys, atsakingas už komunikaciją:

10.3.1. reguliariai atnaujina Įstaigos komandos narių ir psichologinės pagalbos teikėjo (-ų) kontaktus ir užtikrina jų prieinamumą Įstaigos komandos nariams ir Įstaigos bendruomenei;

10.3.2. bendradarbiaudamas su VGK, psichologinės pagalbos teikėju (-ais) ar Įstaigos savininko teises ir pareigas įgyvendinančia institucija parengia informacijos apie krizę tekstą, kuris bus skirtas Įstaigos bendruomenei, prireikus ir žiniasklaidai, bei pateikia šią informaciją Įstaigos komandos vadovui;

10.3.3. konsultuoja Įstaigos komandos vadovą, mokytojus, kaip informuoti apie krizę mokinius ir žiniasklaidą;

10.3.4. paruošia informaciją apie krizę ir praneša mokinių tėvams (globėjams, rūpintojams);

10.3.5. vertina bendravimo su žiniasklaida efektyvumą;

10.4. narys, atsakingas už saugumo priemonių organizavimą:

10.4.1. esant krizei, susijusiai su realia ar suvokiama grėsme Įstaigos bendruomenės narių civiliniam saugumui, nedelsiant imasi priemonių, užtikrinančių Įstaigos bendruomenės narių saugumą, ir informuoja Įstaigos komandos vadovą ar jo pavaduotoją, prireikus iškviečia policiją ir (ar) priešgaisrinę gelbėjimo tarnybą (bendrosios pagalbos telefonu 112);

10.4.2. po krizės vertina saugumo priemonių efektyvumą;

10.5. narys, atsakingas už pirmos pagalbos organizavimą:

10.5.1. esant realiai ar suvokiamai grėsmei Įstaigos bendruomenės narių sveikatai ir (ar) gyvybei, nedelsiant nustato sužeistus Įstaigos bendruomenės narius, inicijuoja pirmos pagalbos teikimą ir informuoja Įstaigos komandos vadovą ar jo pavaduotoją, prireikus iškviečia greitąją medicinos pagalbą (bendrosios pagalbos telefonu 112);

10.5.2. rūpinasi, kad krizės atveju būtų priemonių, reikalingų pirmai pagalbai suteikti;

10.5.3. numato vietą (-as) Įstaigoje, kur galėtų būti teikiama pirmoji pagalba;

10.5.4. po krizės vertina pirmosios pagalbos organizavimo efektyvumą.

11. Įstaigos komandos veiksmai įvykus Krizei:

11.1. Nedelsiant po įvykio:

11.1.1. Įstaigos komandos vadovas Įstaigos bendruomenę apie krizinę situaciją, keliančią pavojų saugumui, informuojama – garsiniu signalu skambučiu:

11.1.1.1. vienas ilgas nepertraukiamas skambutis yra pranešimas apie susidariusį pavojų bendruomenės narių saugumui. Visi mokiniai susirenka į artimiausią klasę ir išklauso mokytojo paaiškinimų bei rekomendacijų.

11.1.1.2. du trumpi skambučiai (kartojami tris kartus), skelbia gaisro ar oro pavojų. Bendruomenės nariai ramiai ir greitai palieka Įstaigos pastatą.

11.1.2. Įstaigos komandos vadovas mobiliuoju telefonu informuoja komandos narius apie krizę ir sukviečia juos į posėdį, kuriame prisimenamos kiekvieno funkcijos ir atsakomybė;

11.1.3. Ryte (kaip galima greičiau po įvykusios krizinės situacijos) Įstaigos komandos vadovas sukviečia mokytojų pasitarimą, kurio metu komandos nariai:

11.1.3.1. mokytojams paaiškina, kaip reikėtų pateikti informaciją mokiniams;

11.1.3.2. pateikia rekomendacijų, kaip padėti vaikams reikšti emocijas ir reaguoti į įvyki;

11.1.3.3. primena pagrindines Krizių komandos narių ir mokytojų funkcijas;

11.1.3.4. suteikia informaciją apie tai, kur ir kaip bus teikiama pagalba;

12.1.3.5. suteikia neatidėliotiną pagalbą tiems, kuriems jos labiausiai reikia.

11.1. 4. Pirmosios dienos pabaigoje Įstaigos komandos nariai aptaria pagrindinius dienos įvykius, numato svarbiausius kitos dienos veiksmus.

11.2. Kitą dieną komandos nariai:

11.2.1. organizuoja tolesnės pagalbos teikimą Įstaigos bendruomenės nariams;

11.2.2. vykdo šviečiamąją veiklą, slopina gandus;

11.2.3. aptaria tėvų informavimo ir prevencinio švietimo klausimus;

11.2.4. dienos pabaigoje aptaria pagrindinius įvykius, numato tolesnius veiksmus.

11.3. Vėlesnėmis pirmosios savaitės dienomis komandos nariai:

11.3.1. organizuoja trumpus esamos situacijos aptarimus;

11.3.2. tęsia numatytų pagalbos priemonių įgyvendinimą.

11.4. Krizių komandai nusprendus, kad situacija normalizavosi, Įstaigos krizės valdymo veikla nutraukiama.

11.5. Įstaigos Krizės komanda, įgyvendinusi krizės valdymo Įstaigos plane numatytus veiksmus, įvertina krizės valdymo Įstaigoje veiksmų sėkmingumą ir priima reikiamus sprendimus bei koreguoja krizės valdymo Įstaigoje veiksmų planą.

KRIZĖS VALDYMO VEIKSMŲ PLANAS

(data)

1. Įstaigos bendruomenės narys, gavęs informaciją apie krizę Įstaigoje, nedelsdamas informuoja Įstaigos komandos vadovą.....

(vardas, pavardė, kontaktinis telefono Nr.).

Jam nesant, jo įgaliotą atstovą

(vardas, pavardė, kontaktinis telefono Nr.).

2. Įstaigos komandos vadovas susisiekiama su nukentėjusiojo asmens artimaisiais ir (ar) policija patikslina krizės faktus (kas, kur ir kada įvyko) ir informaciją, kuri galėtų būti pateikta Įstaigos bendruomenei.

3. Įstaigos komandos vadovas nedelsdamas sušaukia Įstaigos komandos ir VGK posėdį.

Įstaigos komandos narių vardai, pavardės, telefono Nr., funkcijos krizės valdymo metu:

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

4. Įstaigos komandos vadovas informuoja apie krizę Įstaigos savininko teises ir pareigas įgyvendinančią instituciją.

Įstaigos pavadinimas.....

Kontaktinio asmens vardas, pavardė, telefono Nr., el. paštas:

.....

5. Įstaigos komanda kartu su VGK posėdžio metu aptaria šiuos klausimus (priklausomai nuo konkrečios krizės situacijos posėdžio darbotvarkė gali būti papildyta įtraukiant kitus aktualius klausimus arba sutrumpinta, jei kai kurie klausimai neaktualūs konkrečios krizės situacijoje):

- 5.1. Įvertina krizės paveiktų asmenų grupes (kurie Įstaigos bendruomenės nariai gali būti labiausiai paveikti);

Labiausiai krizės paveiktos asmenų

grupės:.....

.....

5.2. Įvertina turimus psichologinės pagalbos Įstaigoje resursus, jei jų nepakanka, kreipiamasi į psichologinės pagalbos teikėją (-us) ir informuoja Įstaigos savininko teises ir pareigas įgyvendinančią instituciją.

Psichologinės pagalbos teikėjo (-ų) vardas, pavardė, telefono Nr., el. paštas:

.....

5.3. Sutaria, kokia informacija apie krizę ir jos valdymo veiksmus bus pateikiama atskiroms Įstaigos bendruomenės grupėms (mokiniam, tėvams (globėjams, rūpintojams), Įstaigos darbuotojams, žiniasklaidai). Taip pat sutaria, kas, kada ir kokia forma pateiks parengtą informacinį tekstą;

5.4. Esant būtinybei sprendžia apie papildomų civilinės saugos ir (ar) greitosios medicinos pagalbos priemonių reikalingumą (policijos ir (ar) priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos, greitosios medicinos pagalbos iškvietimą (bendrosios pagalbos telefonu 112);

5.5. Svarsto būtinybę informuoti apie krizę kitas įstaigas ar institucijas (pvz., Vaiko teisių apsaugos skyrių, kitas švietimo įstaigas, kurias gali paveikti krizė ar kt.) ir bendradarbiauti su jomis organizuojant ar vykdant krizės valdymo veiksmus;

5.6. Mirties atveju aptaria dalyvavimą laidotuvėse (visi Įstaigos bendruomenės nariai turi būti informuoti apie laidotuvių laiką ir vietą; laidotuvėse dalyvauja tik norintys Įstaigos bendruomenės nariai);

5.7. Atsižvelgus į konkrečios krizės aplinkybes ir remiantis posėdžio metu priimtais sprendimais kartu su V GK, rekomenduotinai konsultuojantis su Įstaigos savininko teises ir pareigas įgyvendinančia institucija, tikslina preliminarų krizės valdymo veiksmų planą;

5.8. Numato kito Įstaigos komandos posėdžio vietą ir laiką.

6. Apie krizę informuojama Įstaigos bendruomenė.

7. Labiausiai nukentėjusiems asmenims teikiama psichologinė ir (ar) kita pagalba.

8. Pasirūpinama, kad visiems Įstaigos bendruomenės nariams būtų prieinama informacija apie psichologinės pagalbos galimybes.

9. Mokinio ar kito bendruomenės nario mirties atveju pasirūpinama, kad jo vardas, pavardė būtų pašalinami iš žurnalų, sąrašų, kompiuterių, pasirūpinama mirusiojo daiktai.

10. Įstaigos komanda reguliariai aptaria krizės valdymo veiksmų eigą, veiksmingumą, prireikus keičia, koreguoja krizės valdymo veiksmų planą.
